

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 5913

Tarih : 12.06.2024

10/1486

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye tarımı ve hayvancılığı son yıllarda ciddi bir kriz içerisinde. En son açıklanan tarım fiyatları, buğday ve arpa alım fiyatlarının düşük belirlenmesi, çiftçilerin halihazırda olan sorunlarını ve tarımdaki krizi daha da büyötmüştür. Gıda güvenliği açısından önemli bir risk teşkil eden çiftçilerin üretimden kopmasını engellemek için Toprak Mahsulleri Ofisi'nin (TMO) 2024 yılı için belirlediği hububat alım fiyatlarının çiftçilerin zarar etmeyeceği şekilde yeniden belirlenmesi gerekmektedir. Hububat fiyatlarının, enflasyon ve girdi fiyatlarındaki yıllık artışlar ve çiftçilerin üretimden kopmasının engellenmesini dikkate alarak yeniden belirlenmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve bu hususta Anayasa'nın 98'inci İçtüzüğün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Necla Demir
Ağrı Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye’de tarım ve hayvancılık son yıllarda önemli bir kriz içerisinde. Bu krizin en temel nedenleri arasında ise AKP’nin neoliberal tarım politikaları, küresel ekonomik kriz ve Kürt sorununun çözümsüzlüğü yer almaktadır. AKP’nin sermayeyi esas alan tarım politikaları küçük ölçekli çiftçileri ezmiş, tarımsal üretimi ithalata bağımlı hale getirmiştir. Ayrıca tarımsal desteklerin yetersiz olması ve gecikmeli ödenmesi de üreticileri zor durumda bırakan diğer faktörler olarak karşımıza çıkmaktadır.

AKP’nin önceliğinin sermaye olduğu çiftçi olmadığının en son örneği ise geçtiğimiz günlerde Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından ekmeklik buğdayın kilogram fiyatının 9,25 TL, durum buğdayının kilogram fiyatının 10 TL, arpanın kilogram fiyatının ise 7,25 TL olarak açıklanması olmuştur. Yıllık resmi enflasyonun yüzde 75’lerde olduğu, mazotun yüzde 105 arttığı, gübreden tohumla, tarımsal ilaçtan taşıma ve depolamaya kadar bütün girdi fiyatlarının neredeyse iki katına çıktığı bir ortamda çiftçiye yapılan bu sembolik zamlar çiftçiye üretimden tamamen kopma noktasına getirmiştir. Hatta son yıllarda çiftçi sayısı hızla gerilemiş 2 milyon 177 binlere kadar düşmüştür.

Enflasyon yüzünden 2023-2024 yılları arasında tarım girdilerinde ciddi fiyat artışları yaşanmıştır. Mazot, gübre, tohum, işçilik gibi girdilerdeki fiyat artışları nedeniyle çiftçilerin üretim maliyetleri ciddi şekilde yükselmiştir. Buğday üretim maliyetleri geçen yıla göre yüzde 62 artarak ortalama kilogram maliyeti 10,87 TL’ye çıkmıştır. Gübre fiyatları %29,4 ile %56,4 arasında, mazot fiyatı %105, ilaç fiyatları ise %66 oranında zamlanmıştır. Tarımda maliyetlerin bu kadar artması çiftçileri zor durumda bırakmaktadır.

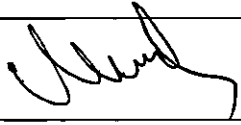
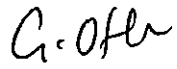
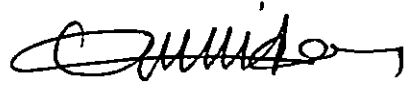
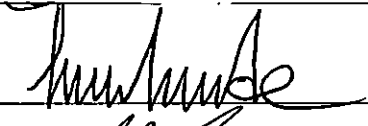
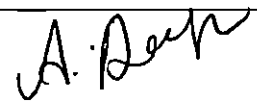
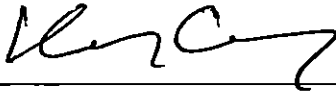
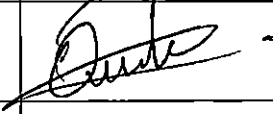
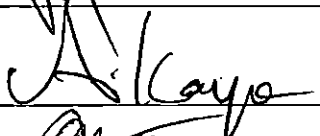
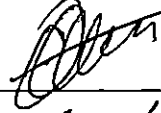
Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) 2024 yılı için buğday ve arpa alım fiyatlarını açıklamış, geçen yıl 8.250 TL olan buğdayın ton fiyatı, bu yıl sadece %12 artışla 9.250 TL olarak belirlenmiştir. Arpa fiyatı ise geçen yılki 7.000 TL seviyesinden %3 artışla 7.250 TL’ye yükselmiştir. Ayrıca iktidar tarafından belirlenen fiyatlar üzerinden ürünlerini TMO’ya satan çiftçiler, 2023 yılında ödemelerini 30 gün sonra alırken, 2024 yılında ise bu süre 60 güne çıkarılmıştır. Bu da borç altında üretim yapan çiftçilerin devletin açıkladığı fiyattan dahi ucuza satın alan tüccarlara mecbur kalmasına sebep olmaktadır. Ayrıca Çiftçi Kayıt Sistemi’ne (ÇKS) kayıtlı çiftçilere yapılan destek ödemeleri de yetersiz kalmıştır. 2023 yılında ton başına buğday için 1000 TL, arpa için 500 TL prim ödemesi yapılmış ancak ödemeler bir yıl gecikmeli olarak gerçekleşmiştir. 2024 yılı için açıklanan fark ödemeleri buğday için ton başına 1750 TL, arpa için ise 750 TL olarak belirlenmiştir. Ancak bu ödemeler de bir yıl gecikmeli olarak 2025 yılında yapılacağı için çiftçilerin üretim sürecine doğrudan bir katkısı olmayacaktır. Gecikmeli ve yetersiz yapılan bu ödemeler, çiftçileri yüksek faizli kredilere mahkûm etmiş, halihazırda çevrilemez durumda olan borçları daha da büyötmüştür. Çiftçi borçları 700 milyara kadar çıkmıştır.

Türkiye 2022’de 8,9 milyon ton, 2023’te ise 11,9 milyon ton buğday ithal etmiştir. İthalat giderek artarken hükümet bu duruma çözüm üretmeye dönük bir çaba içerisinde olmamış aksine yanlış politikalarda ısrarcı olmaya devam etmiştir. 2023 yılında sadece buğday ithalatı için 3,5 milyar dolar, yani yaklaşık 79 milyar TL harcanmıştır. Aynı yıl tarım sektörüne ayrılan destek bütçesi ise sadece 63,3 milyar TL düzeyinde kalmıştır.

Çiftçiyi üretimden koparan AKP-MHP iktidarının ortaya koyduğu bu politikaların, bu aklın sonucu ise gıda enflasyonunda rekor kırmıştır. Türkiye’de yaklaşık 5 senedir gıda fiyatları aralıksız yükselmektedir.

Çiftçilerin faaliyetlerine devam edebilmesi için tarımda uzun vadeli destekleme politikalarının hayata geçirilmesi, gübre ve mazot gibi girdilerde sübvansiyonlar sağlanması, çiftçilere düşük faizli krediler verilmesi ve destek ödemelerinin artırılması gerekmektedir. Açıklanan hububat fiyatlarının revize edilmesi ve tarımsal destek politikalarının güçlendirilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde üretimden daha fazla çiftçinin çekilmesi söz konusu olacak ve bu ülke ekonomisi ile gıda güvenliği açısından ciddi sorunlara yol açacaktır.

Toprak Mahsulleri Ofisi’nin (TMO) 2024 yılı için belirlediği hububat alım fiyatlarının revize edilerek çiftçilerin talep ettiği seviyeye çıkarılması, çiftçilerin ürün teslimatı esnasında yaşadığı tüm sorunların tespiti ve incelenmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

1	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	ERZURUM	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	
3	MAHMUT DİNDAR	VAN	
4			
5	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
6	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
7	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	
8	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	
9	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKI	BATMAN	
10	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
11	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
12	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
13	SEVİLAY ÇELENK ÖZEN	DİYARBAKIR	
14	YILMAZ HUN	IĞDIR	
15	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
16	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
17	ALİ BOZAN	MERSİN	
18	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
19	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
20	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	